

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an

ACTIVITATE PRODIGIOASA

— Să vrei să alegi, nu se găsește nici zece prefecti cum ar trebui să fie, ne zicea acum doi sau trei ani un distins bărbat politic, atât de săracă e țara în oameni destoinici și eu dor de binele ei.

În adevăr, dacă ar fi să judecăm țara întreagă după prefectii cari s'au perindat la administrația Dobrogei de 25 de ani de când stăpânim această provincie, trebuie să conchidem că aserțiunea acelui bărbat politic este întemeiată pe o adincă cunoștință de oameni și lucruri.

Din peste 40 prefecti, la ambele județe, nu putem distinge decât pe primii numiți d-nii Remus N. Opranu la Constanța și reposatul Iorgu Ghica la Tulcea, pentru lucrările lor de organizație a provinciei, organizație care a rămas până acum; pe d-l Em. Culoglu, căruia se datorează bazele stațiunii balneare Constanța și pe d-l P. Stătescu, de la care, după 8 ani de prefectorat, de altmintrenea cu destul amar petrecuți de populațiunea rurală, au rămas întinsa rețea de șosele comunale vecinale și județene și multe localuri de primarie, biserici și școli, ce fac astăzi fala celui județ; — încolo nimic.

De atunci și până acum posturile dobrogene au fost privite cînd ca o Siberie de expiațiune, cînd ca o *tamojnă* rusească, loc de pricopsală unuia sau altuia din protegiații celor puternici; — Dobrogea întreaga fiind considerată ca o vastă grădină de lămieri, ale că-

ror fructe trebuiau stoarse, fie în folosul fiscului, pînă la ultima picătură.

Nu s'a mai făcut nici un lucru de interes public special dobrogean; nici o atențiune nu s'a mai dat acestei provincii de o vreme încoace, ca și cînd ar fi fost prursită unui abandon inevitabil.

Dezolați de atîta părăginire compromițitoare pentru toate sufletele patriotice, noi de la acest ziar ne am bucurat adînc de vestea uimitoare și am aplaudat din inimă alegerea și numirea ca prefect al Constanței a d-lui Scarlat Virnav, pe care îl cunoșteam de multă vreme atît de rîvnitor de a face tot binele posibil Dobrogei, lucru despre care începusem a face o dare de seamă încă de prin Septembrie anul 1899.

D-l Virnav, prefectul actual al acestui județ, este un membru marcant din elita socială a țării, un bărbat cult în toată puterea cuvîntului, un patriot distins și un muncitor atît de asiduu, de rostuit și conșciu de rolul ce e chemat a îndeplini, că a impus tuturor Constanțenilor cea mai legitimă admirațiune.

Nu emitem aci simple aprecieri de domeniul abstracțiunilor, cum ar fi reardicarea prestigialului de prefect — aci la porțile orientului, — de folosul ce Românismul trage din aceasta, ci vom pune sub aprecierea cititorilor noștri lucruri concrete, fapte văzute și pipăite, spre a justifica cu ele bucuria ce ne-am exprimat și felicitările ce am adus guvernului central pentru fericita achizițiune ce a făcut în persoana

d-lui Virnav ca prefect în Dobrogea.

Imediat după numirea sa, d-l Virnav n'a lăsat cătun pe care să nu-l fi vizitat, timp de o lună și jumătate, luîndu-și de la fața locului toate informațiunile și notele ce-i trebuiau pentru cunoștința întregii situațiuni de care urma să-și dea seamă mai tîrziu.

Din această inspecțiune și impresiunile culese de la locuitorii ce aveau ceva de spus primului prefect ce-l vizita acasă la ei, a rezultat următoarele lucrări, neobișnuite pînă acum aci, gata la prefectură, spre imprimat pe lângă expunerea situațiunii județului:

1) O statistică nominală, pe naționalități, alcătuită pe cătune, a celor ce au cerut împămîntenirea sau recunoașterea, cu zece de ani în urmă, fără să obție soluția legală pînă acum;

2) Despoiarea, în tabele sinoptice, a tuturor actelor de delimitarea și parcelarea pămînturilor rurale și deposedările făcute pînă acum, spre a se cunoaște de ce teren dispun: Statul în genere, ca drumuri, monumente publice, zone neutre, cazărmi, pichete, vâmi etc.; Ministerul Domeniilor ca moșii, terenuri fertile sau improductive, bălți, stufării, carieri, păduri, plantații etc.; comunele ca vetre de sate, islazuri, terenuri școlare, biricești și cele de plantație; locuitorii ca terenuri de cultură, vilivezi și grădini de zarzavaturi etc.

3) Statistica generală, *nominală*, a populațiunii în comunele rurale și urbane, făcută pe *naționalități și suditență*, clasificată în stator-

niel și vremelnic așezați prin comune, cîți anume sunt în proprietățile de Stat sau prin cumpărături de pămînturi și cîți n'au de loc pămînt; cari din locuitori au casele lor proprii de locuință și cîți stau cu chirie, arătîndu-se prin rubrici deosebite condițiunile de salubritate și soliditate a caselor; la comuna Constanța arătîndu-se și numărul și felul meseriașilor din fie-care breaslă.

4) Recensemîntul vitelor plugarilor și economilor, al uneltelor agricole, mori, fabrici cu produsele lor, vii cu media produselor lor, pomi specificați pe esență, cu produsele lor anuale, apicultura cu numărul stupilor și producțiunea lor în ceară și miere, sericicultura cu numărul crescătorilor, al duzilor și producțiunea;

5) Un chestionar privind localurile publice ca primării cu indicație de anul clădirii și starea lor actuală, bisericii, după cultul locuitorilor, localuri de școală cu numărul și sexul copiilor și învățătorilor, școli particulare, cu sau fără autorizație ministerială, cu elevii și învățătorii lor și cu toate detaliile funcționării lor.

Toate aceste lucrări colosale sunt făcute din inițiativa actualului prefect d-l Scarlat Virnav, de astă toamnă și pînă acum, și numai cu funcționarii ordinari ai prefecturii.

Printre aceste lucrări de mare importanță spre cunoașterea situațiunei, d-l Virnav a făcut de s'au strîns toate datoriile din județ, din orzul și porumbul împrumutat în anul 1899 și deosebit a întocmit, cu arhitectul Blank, planurile și devizele palatului administrativ și de justiție, care se va construi în primă-vară cu arestul preventiv, plus cele 7 școli la 7 sate în județ, despre cari am vorbit altă-dată că n'au costat de-cît cel mult o treime din cît costă pe Casa Școalelor clădirea unor asemenea localuri.

Lăsăm pe altă-dată faptele de administrația comunelor din județ, tot atît de bogate în rezultate și nu menționăm astăzi de-cît lucrările făcute de d-l Virnav pentru orașul Constanța, ca prim început din proiectele d-sale de îmbunătățiri, publicate și prin coloanele ziarului nostru.

De la 1 Ianuarie și pînă acum, d-l Virnav a alcătuit importantul raport în cestiile convertirei milionului apei și a dărei în concesiune a apei și iluminatului, pe care consiliul comunal și-a bazat aprecierile și decisiunile ce a luat în ședințele de la 4 și 13 curent; a alcătuit ambele caete de sarcini pentru aceste două concesiuni, despre cari facem o dare de seamă în alt loc, desbătîndu-le împreună cu domni consilieri în mai multe ședințe, pînă ce s'au adoptat și redijat definitiv, ast-fel întocmite au fost duse de d-sa și d-nul primar Christea Georgescu la minister chiar astăzi Duminică la 19 curent.

Toate aceste fapte denotă o *activitate prodigiösă*, pe drept caracterizată de noi ast-fel, spre lauda d-lui actual prefect și a funcționarilor ce l'au ajutat întru îndeplinirea unei munci atît de colosale. Cînd vom putea culege și faptele de administrație județiană, cari în Dobrogea se îndeplinesc tot de prefect, în locul delegațiunei județene ce ne lipsește în Dobrogea, le vom espune pe rînd, spre a dovedi că aprecierile ce am făcut asupra numirei ca prefect a d-lui Virnav, în No. de la 21 Aprilie 1902, când am dis următoarele:

În momentul de a pune ziarul sub presă aflăm că s'a numit prefect al Constanței d-l Scarlat Virnav; ... felicităm guvernul pentru numirea d-lui Virnav, un bărbat distins cu o cultură superioară. D-l Virnav cunoaște bine chestia Dobrogei și iubește mult orașul Constanța, unde petrece verile, cu familia d-sale de 6 ani necurmat.

«D-l Virnav este un inginer distins, hidrolog reputat, autorul mai multor lucrări de alimentare cu apă; ... d-sa în timpul cît a petrecut în Dobrogea, șease veri de-a rîndul, a studiat și *posedă* întreaga *cestiunea Dobrogei* ...

erau bazate pe cunoștință și adevăr și nu pe adulațiuni seci sau interesate, atît de obicinuite între unii confracți, din povincie mai cu seamă.

CONCESIUNILE

PENTRU

APĂ ȘI ILUMINATUL CONSTANȚEI

În ședințele din urmă consiliul comunei Constanța a votat darea apei și iluminatului în concesiune privată, cu caetele de sarcini pentru fie-care întreprindere în parte.

Decisiunile consiliului împreună cu caetele de sarcini au fost supuse ministerului spre examinarea lor de către onor. consiliu tehnic superior, după care urmează să fie supuse Corpurilor Legiuitoare, în care scop d-l prefect al județului și cu primarul orașului s'au dus la București.

Iată cîte-va detalii asupra acestor importante lucrări.

Concesiunea pentru ambele întreprinderi s'a fixat la o durată de 45 ani, cu dreptul pentru primărie de a le rescumpăra după un interval de 15 ani.

Primăria a fixat de-o-cam-dată întinderea de alimentat cu apă pe o rețea de 10 kilometri; asigurînd antreprenorului un consum de cel puțin 200 m. c. apă pe zi, în schimbul căreia concesionarul e sigur de un venit anual din partea primăriei între 20,000 pînă la 25,000 lei; iar pentru iluminat, electric sau cu gaz aeriform, după cum va fi oferta acceptată de primărie, un consum de cel puțin 40,000 lei anual (actualmente se cheltuiește peste 60,000 lei) cu obligație pentru concesionar a întinde rețelele de exploatare ori pe care stradă ș'ar cere, după ce se va justifica un consum zilnic de 1 leu și 50 bani pentru suta de metri de conductă și un minimum de iluminat tot pe suta de metri.

Minimul de apă pentru particulari s'a fixat la 150 litri pe zi, măsurată pe grosimea țevii de conductă, curgînd vecinic, sau cu hidrometru instalat în clădire, plătibil în anuități; iar apa la 4 fîntini, ce se vor construi în rețeaua de 10 kilometri, eventual cîte o fîntină de fie-care 2¹/₂ kilometri, se va vinde pe măsură de decaltru; bine înțeles cu prețul ce va rezulta la licitație, — credem maximum de 30 bani metrul cub abonamente și ceva mai scumpă la fîntini, negreșit.

Pentru primărie, stabilimentele publice și cei ce consumă apă

multă se prevăd, reducțiunii gra-
date; tot ast-fel și la iluminat.

Concesionarul va face studiile
de alimentare pe risicul și cheltu-
iala sa, fără nici o obligație pentru
comună, și va fi dator să dea ora-
șului ori cât de multă apă i s'ar
cere, bună, potabilă, mai d'înainte
aprobată, pentru incendii gratis.
Luminatul electric va fi în lămpi
cu arc voltair și în lămpi cu in-
candescență, după cum se va fixa
de primărie.

Lucrările amândouă vor fi ter-
minate în termen de 18 luni după
aprobarea planurilor de detalii și
depunerea la primărie a eșantiloa-
nelor modele, aprobate; calculate
fiind termenele de la aprobarea pro-
ectelor ast-fel că ambele lucrări să
fie gata în toamna anului viitor 1904.

Garanțiile de concurență sunt
fixate pentru apă la 40,000 lei și
pentru iluminat la 80,000 lei, cari
se vor restitui concesionarului
după terminarea instalațiilor.

Toate garanțiile sunt luate ca
atît e ploatarea apei cît și a ilu-
minatului să funcționeze regulat,
fără întreruperi și diferite neajun-
surî, sub pedepsele cele mai grele
pentru concesionar, prevăzîndu-se
rezilierea contractului fără nici o
despăgubire d. ex. cînd, pentru apă
uzina n'ar lucra 36 ore într'o lună
sau preț de 8 zile adunate, într'un
an, și pentru luminat 24 ore.

Fie-care caet de sarcini conține
cam 50 de articole, în cari se sti-
pulează toate detaliile de adminis-
trație și distribuție, împreună cu
rostul funcționării acestor servicii.

Dacă lucrările vor fi aprobate
de Inaltele Corpuri Legiuitoare, li-
citația se va putea ține cît de eu-
rînd, iar lucrările de instalație vor
putea începe prin August sau Sep-
tembrie cel mult.

P. G.

SPINTIREA BISERICII DIN PESTERA

La 15 Decembrie a avut loc cu
mare pompă sfințirea bisericii din
cătuna nouă Pesteră, comuna Ma-
nut-Kuius, de către S. S. Părintele
Niculescu, protoierul județului, a-
sistat de mai mulți preoți.

D-l prefect neputînd lua parte
la această solemnitate, fiind dus

întru întîmpinarea A. S. R. Prin-
cepelui Ferdinand, ce venea pen-
tru inspectarea trupelor de cava-
lerie din Constanța, a trimis o fru-
mósă telegramă de încurajare pre-
ședintelui comitetului pentru strîn-
gerea fondurilor cu care s'a cons-
truit acel sfînt locaș, felicitînd
călduros comunitatea bisericească
de acolo și pe membrii comitetului
pentru cele 50,000 lei strînși pen-
tru zidirea bisericii.

Asistenții din Constanța la acea
solemnitate afirmă că biserica din
Pesteră este cea mai frumoasă bi-
serică din județ, după Catedrala
Constanței. Onoare celor ce au dus
întreprinderea la așu frumos sfîrșit.

RECENSEMÎNTUL

Populațiunii orașului Constanța, efectuat în luna De-
cembrie 1902

Orașul Constanța are o populațiune
de 13385 suflete, din aceștia un număr
de 5391 sunt capi de familie (4937
bărbați și 454 femei).

1) După protecțiune avem:

Romîni 7367, greci 1133, bulgari 335,
mahomedani 3096, sîrbi 32, italieni
177, francezi 36, englezi 45, germani
132, cestro-ungari 926, ruși 66, mun-
tenegreni 1, elvețieni 23, persieni 10,
Statele-Unite (America) 6. Total 13385.

2) După religiuine:

Ortodoxi 8239, mahomedani 1966,
grigorienii 1133, israeliți 1059, catolici
706, protestanți 273, lutherani 5. To-
tal 13385.

3) După profesiune:

Agricultori 21, muncitori 1137, co-
mercianți 543, funcționari 602, tîm-
plari 135, ferari 139, zugravi 16, fără
profesiune 524, mecanici 76, profesori
35, sculptori 3, pensionari 24, cismari
133, sacagi 31, zidari 105, moașe 4,
muscianți 47, măcelari 16, tinichegi 23,
servitori 554, birjari 24, căruțași 32,
militari 184, clerici 26, croitori 76, ti-
pografi 32, brutari 23, curelari 16, bîr-
bieri 37, cojocari 6, misiși 97, laptagi
15, pescari 25, aatreprenori 3, avocați
17, tapișeri 1, morari 1, ceasornicari 12,
timouieri 9, scafandrii 4, cîntăreți 29,
barcagi 8, ingineri 16, bucătari 66, me-
dici 18, plăpumari 4, piloți 3, comisio-
nari 15, consuli 6, chelneri 29, amplo-
iași comerciali 72, studenți 24, fotografi
6, aramari 2, dentiști 1, artiști 7, spă-
lătorese 9, pictori 1, marinari 59, ca-
fegii 74, lampagi 2, hotelieri 6, cără-

midari 4, prostituate 44, curățitor mașe
1, coșar 1, giuvaergii 1, zarzavagi 4,
cofetari 5, comercianți ambalanți 13,
subchirurgi 1, vâpsitori 6, jalbări 5, far-
maciști 11, modiste 1, ziariști 1, zarafi
6. Total 5391.

AJUTOARELE LA SARACI

De ocașiunea Sf. Serbători ale
nașterii Mîntuitorului, d-l Christea
Georgescu, primarul orașului, a-
vînd ideea fericită, pe care a și
menținut-o, de a face, în locul ba-
lului obicuiuit pentru săraci, un
apel la caritatea publică, prin liste
de subscripțiuni, încredințate la
anumite persoane, rezultatul a fost
cît se poate de îmbucurător.

Din actele oficiale încheiate la
primărie, se constată că s'a strîns
o sumă de 3168 lei, cu care s'a
ajutat un număr de 270 săraci, o-
sebit 22 rînduri de haine pentru
copii, 19 căciuli și 3 perechi cisme
și ghete și osebit de ajutoarele ce
ce s'au mai acordat în urmă din
suma de 546 lei ce rămăsese dis-
ponibilă.

Lista de persoanele cari au strîns
banii și cu cît persoanele carita-
bile au contribuit fie-care la ali-
narea suferințelor celor lipsiți, a
fost publicată în ziarul oficial al
județului, cărora d-l prefect cu
primarul orașului le-au adus căl-
duroase mulțumiri în numele ce-
lor ajutați.

Din 16 liste tipărite s'au strîns
su 11 liste următoarele sume, 5
liste fiind anulate:

D-l prefect Scarlat Virnav 1460
lei; d-na Valentina Ceorgescu 535;
d-l dr. Achile Zisu, președintele so-
cietății meseriașilor, lei 275; d-l
Boscof, președintele clubului co-
mercial, 250 lei; d-l consilier co-
munal Abdulah H. Zaid 204 lei;
d-l C. Vasiliu, casier comunal 130
lei; d-l dr. St. Anastasescu, medic
comunal 111 lei; d-l președinte al
comunității elene 100 lei; d-l pre-
ședinte al comunității armene 47
lei; d-l comandor Eustațiu 33 lei;
d-l Virgil Andronescu 23 lei, total
3168 lei.

H Y M E N

Duminecă 19 curenta avnt loc în marele Salon al Hotelului Carol I cununia religioasă a gerilei d-șoare *Sultana Erusalmi* cu tânărul *Angelo B. Seni*, nunii fiind d-na și d-l Mordu B. Seni, mare armator în portul Constanța.

Ceremonia religioasă a avut loc la orele 3 p. m. în asistența unui numeros și distins public de doamne și domni, proprietari, comercianți și funcționari superiori. După săvârșirea benedictiunii religioase au avut loc felicitările, în mijlocul unui abundent izvor de șampanie; iar între orele 6 și 3 un prind copios între membrii acestor două vechi și atât de numeroase familii constantene.

La orele 9 seara din nou toți invitații s'au reîntrunit la o splendidă serată dansantă, care a durat până spre ziuă; petrecerea întregă curgând în cea mai mare veselie.

Onorurile solemnității le-au făcut în cel mai admirabil acord toți membrii familiei, în cap cu d-na și d-l Mordu Seni, patronii acestei festivități.

Între alți distinși convivi au asistat doamna și domnișoara Vîrnav, d-na V. Georgescu, doamnele și domni General D-r Ș. Georgescu cu d-șoara, Logaride, Coiciu, D-l. Zisu, Harris cu d-șoara, Deladecima, Goldenberg, Nedovicean, Theiler, Sp. Macri, Psarafti, Yafet, Cibar, Boscoff, Cimbru, Grigorescu și multe alte doamne și domnișoare, printre cari se distingeau prin frumusețea și bogăția toaletelor, d-șoarele Vîrnav și surorile Seni.

Această petrecere fiind cea mai frumoasă din câte s'au văzut pînă acum în Constanța, și cea mai ireproșabil aranjată, aducem toate felicitările noastre organizatorilor, și urăm toate fericirile tinerei perechi.

Informațiuni

ACCIZELE

D-l Ministru de Finance Emil Costinescu, a depus pe biroul Camerei, încă înainte de serbători, un proiect de lege pentru desființarea serviciului accizelor comunale și încasarea acestor venituri de către Stat, în comptul comunelor, după o medie a încasărilor din accize stabilită pe 5 ani trecuți. Prin acest proiect se ridică barierele orașelor cu totul, și cu ele se desființează definitiv taxele mărunte de jugărit, pe poveri și diferite alte mici taxe pe obiectele de consumație, în sumă de 134 articole, rămînînd ca taxele celelalte impuse prin legea maximului, cum sunt cele asupra băuturilor și alte

obiecte, importate sau fabricate în țară, să fie percepute de agenții fiscalului la intrarea în țară sau la locul de producție, al spirtoaselor și vinurilor, după o taxă unică pentru toată țara, sate și orașe.

Legea e bine văzută și primită de toate partidele politice și se va vota cit de curînd de Corpurile Legiuitoare.

Ne aducem aminte, în studiul ce am făcut acum cîți-va ani asupra manipulării accizelor, stabileam că comunele nu prind nici pe jumătate din accize, din ceea ce dedea cînd ele erau arendate; ast-fel citam cîte o comună din ambele județe, *Șiriu din Constanța, care prindea numai 6000 lei anual, iar după arendare 12000 lei Cogelacul 3000 lei în regie și 6000 lei în arendă.*

Administrare de fisc, conform noiei legi a d-lui Costinescu, la locul de producție al băuturilor, căci aci e fraudă cea mare, accizele e imposibil să nu producă cel puțin cu 30% mai mult de-cît au produs pînă acum în toată țara. Legea e nu se poate mai bine studiată și mai bine venită; felicităm pe d-l ministru pentru prezentarea ei.

La 2 Ianuarie d-nul I. Bănescu, avocat, fost revizor școlar în Dobrogea și-a dezvoltat la Ateneu, în București, conferința d-sale despre Dobrogea. Cînd d-l Bănescu își va tipări conferința, vom face o dare de seamă asupra-i, cu toată obiectivitatea cuvenită.

La Ministerul financelor în București s'a descoperit o mare fraudă în administrarea datoriei Statului, fraudă ce consistă într-o mesteșugită manipulațiune ca să iasă la sorți bonurile de rentă care a vrut manipulatorii, niște funcționari superiori din minister. Au fost arestați d-nii Parisianu, șeful comptabilității Statului cu un ajutor al său V. Dumitrescu, împreună cu niște bancheri din Capitală Behar și Albahari, arestat la Nissa. Un alt fraudator fost funcționar superior la minister, iar acum sub-director la Banca Agricolă, Măcărescu, auzînd de mandatarea depunerii sale, la Roșiori de Vede, unde era dus în inspecția sucursalei Băncii, s'a sinucis, aruncându-se sub roatele trenului ce-l aducea la București.

Nu se cunoșc pînă acum pagubele Statului, instrucția nefînd terminată.

Poliția comunală a fost desființată în toată țara. D-l Ministru de Interne a propus Camerei un proiect de lege pentru reorganizarea poliției administrative.

In zilele de 14, 15 și 16 Decembrie Societatea Agrară din București, și-a ținut primul său congres în București. La acest congres, între alții, au vorbit d-l C. Pariano, președintele secțiunii Constanța și mare proprietar cultivator model în județul nostru. Într'un număr viitor vom face o dare de seamă de rezoluțiunile luate de Congres, toate de un interes capital pentru țară, și în deosebi despre disertațiunea d-lui Pariano, publicată în Memoriă, asupra pêsurilor dobrogenilor. Disertațiunea d-lui Pariano fiind foarte importantă, îi vom face loc cit de larg în coloanele ziarului.

ESACTITATE	PROMPTITUDINE	ACURATETE
EXECUTA : Registre de moșii Condiel Diplome Ceeuri Broșari Teze Acțiuni Afise simple și în culori Cărți de vizită	ATELIER DE ARTE GRAFICE și LEGĂTORIE DE CĂRȚI	Legătoria necesită Registre, Mape Pasparturi Poileituri Port-visite Planșe Incadrări Carnete Deposit de rame diverse stiluri etc. etc.
Tipografia AURORA		
FRATI GRIGORIU CONSTANȚA STRADA TRAYAN, 26		
Mare Deposit de imprimate necesare comunelor		
Atelierul fiind reînnoit cu cele mai moderne caractere de la prima fonderie de litere <i>Deberny & Co. din Paris</i> și cu mașinele cele mai perfecționate de la renumita fabrică <i>Augsburg</i> , este în plăcută pozițiune a executa tot felul de lucrări atingătoare de ceaștă branșă, cu cea mai mare acuratețe, promptitudine și esactitate.		